

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szubotica, HÉTFŐ 1923. március 5.

63. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt

TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt

Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

A bánsági törvényszékek és a magyar választók

A bíróságoknak nincs joguk hogy töröljék a választói névjegyzékbe felvett nemszláv szavazókat

A becskerekai törvényszék elnökének nyilatkozata a választói névjegyzékekről

Becskekről jelentik: A *Délbácska* című novisadi lap azt a hírt közölte, hogy a bánsági törvényszékek ellen az igazságügyi és a belügyminiszter vizsgálatot indítanak, mert a nemszlávokat, vagyis a magyarokat és a németeket, akiket a közigazgatási hatóságok január 6. és 31. közötti hivatalból törölték a választói névjegyzékekbe, behagyták a névjegyzékben és illy módon záradékolták azokat.

A *Bácsme gyei Napló* becskerekai munkatársa ebben az ügyben fölkereste *Jovanovics Bogdán dr.* törvényszéki elnököt, aki kijelentette, hogy nem tartja valószínűnek, hogy a közölt hír megjelene a valóságnak.

— Mindenekelőtt figyelembe kell venni, — mondotta a törvényszéki elnök, — hogy közigazgatási hatóságok nem rendelkezhetnek el vizsgálatot bíróságok, törvényszékek ellen. Másodsor: a szóbanforgó nemzetiségi választókat nem a törvényszékek, hanem a közigazgatási hatóságok vették fel a névjegyzékekbe és a törvényszékeknek nincsen módjukban ellenőrizni azt, hogy a névjegyzékekbe felvett választók rendelkeznek-e választói jogosultsággal és megfelelnek-e a tör-

vényes előfeltételeknek. A törvényszékek feladata abban merül ki, hogy a hozzájuk beterveztelt névjegyzékekbe bevezetik a választók neveit a nálók őrizetben levő névjegyzékekbe és azon azon kívül elvégzik az összehasonlítás munkáját. Különben is, a választási törvény világos rendelkezései szerint jártak el a bánsági törvényszékek akkor, amidőn a választói névjegyzékeket hitelesítették és a szavazati jog megadás, amely a közigazgatási hatóságok részéről történt, csak logikus következménye annak, hogy a választói névjegyzékbe hivatalból felvették a nemszláv választók.

A becskerekai törvényszék elnökének álláspontja szerint tehát a bánsági törvényszékek csak a törvényben előírt kötelezettséget teljesítették akkor, amikor nem törölték a közigazgatási hatóságok által készített választói névjegyzékbe felvett magyar választókat. És mert a bánsági törvényszékek eljárása teljesen szabályszerű, a legnagyobb mértékben törvényes volt, nem is valószínű, hogy emiatt vizsgálat induljon meg ellenük, nem is szólva arról, hogy az igazságügyi miniszter és a belügyminiszter nem illetékesek ilyen vizsgálat lefolytatására.

Protics a Vajdaság választóközönsége előtt

A novisadi nagygyűlés — Egyenlő jogot és igazságot követel Protics a nemszlávok részére

Novisadról jelentik: A Szloboda nagytermében folyt le a Protics-párt nagygyűlése, amelyen először jelent meg Protics a szószéken vajdasági választói előtt. A termet zsúfolásig megtöltötte a több mint 2000 főnyi tömeg, amelyben kis számban a Pasics-féle radikálispart és a demokratapárt hívei is képviselve voltak.

A népgyűlést valamivel 10 óra után nyitotta meg *Hadzsi Koszta* elnök, majd *Bugarszki Koszta* vezetésével küldetés ment el Protics Sztojánért, aki néhány perc múlva meg is érkezett. A nagy tömeg zúgó éljenzéssel fogadta Proticsot aki rögtön meg is kezdte programbeszédét.

Beszéde elején kijelentette Protics, hogy a független radikálispart új párt, amely a radikálispart alapján áll és a radikálispart 1921 szeptember 20-iki programjának megvalósítására törekszik.

Az új választásokat azért írták ki, mert a régi parlament nem tudott eredményesen működni, aminek főleg a kormányzó pártok voltak az okai. Az alkotmányt többséggel hozták létre, ami meg is látszik rajta. Az országban elégedetlenség van, amit maga Pasics is kénytelen volt beismereni kiáltványában.

— Nagy baja volt a régi nemzetgyűlésnek, hogy a képviselők egyik fele úralmon volt, a másik pedig ki volt zár-

va. Ezért hiányzott a parlamentből a felelősség érzése.

Az általános elégedetlenség a Vajdaságban is fennáll, amely pedig az első volt, amely a Szerbiához való csatlakozást követelte és nem akart Zágrabbal menni, hogy Zágrábon át keresse az egyesülést. A Vajdaságban nem csak a szerbek, hanem a magyarok és németek is elégedetlenek.

Ezután az agrárreform kérdésére tért át Protics, amelyet szerinte nem oldottak meg szerencsésen, mert nem az igazságosság és szükségesség, hanem a pártérdekek voltak az irányadók a föld kiosztásánál.

Beszélt ezután a tisztviselő kérdéséről is és különösen azt kifogásolta, hogy a tisztviselők az alkotmány szerint képviselőkké választhatók. A múlt parlament egy harmada tisztviselőkből állott. A tisztviselőknak a többi állampolgár felett kellene állania a politika kérdéseiben.

— Ezután az állami berendezkedést vette eles bírálat alá. A történelem folyamán a szerbek, horvátok és szlovének most egyesültek először egy államban, ezért az egyes tartományokban nem lehet egységes elvek szerint igazgatni. Ami jó a Vajdaságban, nem jó Montenegróban, ami jó Délszerbiában, nem alkalmaszható a horvát tengerparton vagy a Muraközben. Az elkövetett hibákat sürgősen jóvá kell tenni.

— A kormány maga is sokszor diszkreditálta saját alkotását, az alkotmányt. Élesen eltéli az Obznana rendeletet és az államvédelmi törvényt és a kommunista képviselők mandátumának megsemmisítését. Kifejezi azt a reményt, hogy a hivatalos pártok is ugyanazt az álláspontot fogják ebben a kérdésben elfoglalni, mint ő.

A közönség nagy figyelemmel hallgatta végig Protics beszédét és mikor néhány néha a demokraták közbeszólásokkal meg akarták zavarni, nagy éljenzéssel elhallgattatták a közbeszólókat.

Protics után *Jovanovics Draga*, a beogradi egyetemi radikális klub alelnöke beszélt, aki élesen támadta Próbicsot, ami erős közbeszólásokat váltott ki a demokraták részéről.

Utána a novisadi Protics-párt részéről *Jankovics Dusan* mondott beszédet, mire a gyűlés minden incidens nélkül szétoszlott.

Ebéd után Protics Sztoján, Adamovics

István, Hadzsi Koszta, Micsatel dr. és néhány hírlapíró társaságában autóbútorok ment, ahol a közszeg szlovák lakossága diadalkapuvál, bandériummal fogadta. A község háza előtt a szlovák nemzeti párt elnöke üdvözölte Proticsot, egy kislány pedig kenyeret és sőt nyújtott át neki. A népgyűlésen Protics rövid beszédet mondott, majd Micsatel Lajos, Adamovics István, Hadzsi Koszta és a szlovák Gleisinger Emil beszéltek.

Innen Petrovára, a legnagyobb szlovák faluba mentek, ahol szintén nagy lelkesedéssel, bandériummal, virágokkal fogadták Proticsot. A nagygyűlésen a fenti szónokokon kívül a helybeli Leitmann Stanislav, a szlovák lap szerkesztője beszélt, aki biztosította Proticsot a szlovák nép támogatásáról.

Petrovárról visszatért Protics kíséretével Novisadra, ahonnan este 6 órakor utazott vissza Beográdba. Elutazása előtt a *Bácsme gyei Napló* munkatársának kijelentette, hogy utja eredményével teljesen meg van elégedve.

Ujabb hírek Horthy lemondásáról?

Magyarországon cáfolják a Horthy távozásáról szóló híreket

A kisantant állítólag hozzájárul a magyar jóvátétel csökkentéséhez, ha Horthy lemond

A legutóbbi napokban amint ismeretes, a külföldi sajtóban több olyan hír jelent meg, amelyek szerint a jóvátételei bizottság bizonyos juttatást állapított meg a magyar jóvátétel kérdése és a magyar kormányzati rendszer felváltása között. Ezen hírek szerint a kisantant részéről elhangzott az a kijelentés is, hogy Horthy kormányzó távozása és egy demokratikus kormányzat uralomrajutása esetén a kisantant eltekintene a jóvátételei kö-

vetelések egy részéről.

Ezeknek a híreknek most élénk visszhangja támad a magyar lapokban. A magyar hivatalos körök a kisantantnak ezt a követelését mint Magyarország szuverenitásába való jogtalan beavatkozást bélyegzik meg. A hivatalos nyilatkozat szerint a magyar jóvátétel nagysága nem lehet összefüggésben a Magyarországon jelenleg uralmon lévő kormányzati rendszerrel.

Választási krónika

Radics összetűzése a különböző pártokkal — Korteshadjarat az apatini járásban

Vasárnap a kormány legtöbb tagja elutazott Beográdból a vidékre agitációra. A kormány munkája így szinte teljesen megakadt. Valószínűleg nem is lehet majd minisztertanácsi ülést tartani majd csak közvetlenül a választások előtti napokban.

Pasics miniszterelnök az igazságügyi és agrárminiszterrel Mitrovicára utazott, a pénzügyminiszter Szlovéniában. Nincs a Bácságba, a többiek szerbiai kerületükbe szeltek szét.

Radics István mindenkiel összevész

Zagebből jelentik: A *Szlobodni Dom* vasárnapi számában *Radics István* hosszabb cikkben feltűnést keltő éles támadást intéz *Drinkovics, Trumbics, Spaho*, a boszniai horvát parasztpárt és a klerikálisok ellen, mert nem csatlakoznak teljesen a vezetése alatt folyó horvát köztársasági agitációhoz.

Különösen Trumbicsot és Davidovicsot támadja, mert állítólag becsapták az északi dalmáciai lista összeállításánál.

De kijut a támadásokból a többi horvát, bosnyák és szlovén ellenzéki pártoknak is, akikkel valamennyivel meg-

tagadja Radics a közösséget.

Politikai körökben Radics harcias önállóságát rossz előjelnek tekintik a választások utáni parlamenti együttműködésre.

Más oldalról viszont a blokk polgári lapja az *Obzor* intéz éles támadást Radics ellen, akit pedig eddig tűzőn-vizen követett. Az *Obzor* elfordulása nagy veszteséget jelent a Radics-pártra, különösen a zagrebi választásra lesz erős befolyásra.

Felbomlik a montenegrói miniszterek partja

Montenegróban, mint már jelentettük, Nikita néhány volt minisztere és tábornoka „miniszteri autonomista” pártot alapított és jelöltlistát is adott be. Mint Cettinjéből jelentik, az új párt válságba került és pedig azért, mert a miniszter és tábornok urak nem tudtak meg egyezni abban, hogy mi a különbség autonómia, föderalizmus és köztársaság között. Ehhez nem kell kommentár.

Korteshadjarat az apatini járásban

Apatinból jelentik: A vasárnapi napon a különböző pártok a járás terüle-

tén sok népgyűlést tartottak.

Bogolyevón a bunyevác-sokak pártgyűlésezett, *Pálics* járási jelölt részvételével. Délután *Smiljevón* tartott a pártgyűlést.

A radikálisok *Kapuszinán* tartottak gyűlést, ahol *Racics* dr. jelölt mondott beszédet.

Délután *Apatinban* a radikális párt szűkebb értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy március 11-én *Apatinban* az összes községek részvételével nagy népgyűlést rendeznek.

A muzulmánok egységéért

Szarajevóból jelentik: *Hadzi-Kovacevics* Ahmed volt muzulmán képviselő proklamációt bocsájtott ki, amelyben a muzulmánok politikai egysége mellett tör lándzsát. Élesen elítéli úgy a Maglajics-, mint a Spaho-csoport széthúzó politikáját.

A pénzügyminiszter

utazásai

Zagrebban tanácskoztak a nagybankok vezetőivel, Mariborból szerdán Noviszadra érkezett

Zagrebból jelentik: *Sztójadinovics* pénzügyminiszter szombaton *Hribar* szlovéniai királyi helytartó kíséretében Zagrebba érkezett. A pénzügyminiszter meglátogatott néhány gyártelepet, azután pedig a Prva Hrvatska Stedioncában a zagrebi bankok vezetőivel megbeszélést tartott a pénzügyi helyzetről. A miniszter vasárnap délelőtt 11 órakor folytatta útját Marburgba.

Mint Novisadról jelentik, oda szerdára várják *Sztójadinovics* pénzügyminiszter megérkezését. Ez alkalommal a pénzügyminiszter a gazdasági és pénzügyi körökkel fog konferenciát tartani, amelyen kifogja fejteni álláspontját a mai gazdasági és pénzügyi helyzetről. Novisadról agitációs körutra indul a pénzügyminiszter a Vajdaságba.

Kemal pasa bizakodik

Biztosra veszi a török függetlenségi harc sikerét

Kemal pasa a *Times* konstantinápolyi távirata szerint ezeket mondta újévi beszédében: A görögökön aratott győzelem politikai természet még nem takarítottuk be, minthogy *Lausanneban* nem jött létre eredmény. Az újév talán meghozza a békét, de *ajánlatos ovas az akenni és habar esetére megtenni minden ovóintézkedést.* Ha a háború folytatására kerülne a sor, a törökök, akik ezt már megszokták, rábizhatják magukat hadseregükre. *Az élei függetlenség nélkül semmit sem ér.* Az elmúlt évben Törökország minden külföldi kölcsön nélkül boldogult. A maga segítőforrásai elegendők voltak s ő reméli, hogy az új esztendőben sem lesz szükség külföldi kölcsönre.

Az angorai nemzetgyűlés rendkívüli ülésén *Kemal* pasa kijelentette, hogy Törökország Afganisztánhoz, Perzsiához és Oroszországhoz való barátságos vonatkozásait megerősíti. *Törökországnak Oroszországgal való gazdasági kapcsolata képezi a törökök keleti politikájának alapját.* *Kemal* kijelentése szerint most vannak folyamatban a tárgyalások a szovjetdelegációval a kereskedelmi szerződés megkötése és egy orosz konzulátus felállítása tárgyában.

Megegyezés készül a magyar királykérdésben?

A magyar kormány állítólag elismeri Ottó trón-igényét egy későbbi időpontra

Bécsből jelentik: Mint a „Die Stunde” írja, gróf *Apponyi* Albert politikai misszióban tartózkodik *Zita* exkirálynénál és az a szándéka, hogy kiegyenlítse a volt királyné és a kormány vagyis a legitimisták és gróf *Bethlen* István miniszterelnök hívei között fenálló politikai ellentéteket. Ezzel a politikai kompromisszummal megteremtődik a belső békét. *Zita királyné lemondana a magyar trónra való igényeinek teljes megóvása mellett a következő esztendőkre, Ottó herceg* nagykorúságának idejéig a királykérdésnek mindenféle erőszakos vagy fölforgató módon való megoldásáról és híveinek is megtiltana a trónfosztó és a Habsburgok visszatérésére vonatkozó törvény ellen minden agitációt.

Gróf *Apponyi* elvitte a *Bethlen* miniszterelnök által megformulázott javaslatot *Zita* exkirálynénak, aki azonban azon az állásponton van,

hogy nem elégedhetik meg azzal a diszkrét kijelentéssel, hogy majd *Ottó* herceg nagykorúsága idején lojális értelemben megfogják oldani a királykérdést, hanem okmányban lefektetett egyezményt kíván, amelynek betartásáért úgy a jelenlegi, mint a következő kormányoknak kötelezettséget kell vállalniok. Mindenesetre kétségesnek látszik, hogy a kormány ezeket a feltételeket elfogadhassa, mert a trónfosztó törvénytől nem szabad eltávolodnia.

Gróf *Apponyi* Albert március hó 15-ig marad Spanyolországban. Ha a kompromisszum létrejön, ez a volt uralkodó családnak Magyarországra való visszatérését is lehetővé tenné. Beavatott körök véleménye szerint az átköltözés legkorábban csak a nyár végén történhet meg. Ezzel a volt uralkodócsalád pénzügyi kérdése is megoldást nyerne.

Véres antiszemita zavargások Bécsben

A zsidók tiltakozó gyűlése 12 sebesülttel

Bécsi jelentések szerint az osztrák fővárosban legutóbb ismét lábrakapott antiszemita izgatás sajnálatos kimenetelű incidensekre vezetett szombaton. A bécsi zsidók ugyanis szombaton a Rathausban tiltakozó gyűlést tartottak az antiszemita sajtó féktelen izgatása és az utóbbi időben sürűn megisméltető utcai inzultusok ellen.

A zsidó szervezetek tiltakozó gyűlésének megkezdése előtt jóval gyülekeztek már a keresztényszocialisták és egyéb antiszemita szervezetek, akik beakartak nyomulni a városháza épületébe, hogy a gyűlésen résztvevő zsidókat szétzavarják. Ezt a tervet a rendőrség csak úgy tudta megakadályozni, hogy hatszoros kordonnal vette körül az épületet.

A gyűlés ezalatt rendben lefolyt

és határozatot fogadott el a kormány ellen, amelynek állítólag három tagja aktív részt vesz az antiszemita izgatásokban. A feldühödött tüntetők, afölötti elkeseredésükben, hogy nem juthattak be a városházára, időközben az utcákon tetleg inzultáltak mindenkit, akit zsidónak néztek. A gyűlésről távozó zsidók is csak erős rendőri fedezet mellett hagyhatták el a városháza épületét. inzultusok nélkül.

A tüntetők megkísérelték azt is, hogy a „Der Tag” és a — „Die Stunde” nyomdáiba behatoljanak és azt szétrombolják, azonban ebben a szándékukban a rendőrség megakadályozta őket. Több helyen véres összeütközésre került a sor, amelyeknek 12 súlyos sebesültjük volt, akik között öt rendőr és hét zsidó van.

A francia csapatok benyomultak Badendo és Hessenbe

Karlsruhe, Mannheim, és Darmstadt megszállása

A megszálló francia csapatok a Ruhr-vidékről egyre előrenyomulnak és már átlépték a Rajnát is. Berlinből hivatalosan jelentik *Mannheimnak, Karlsruhenak és Darmstadtnek a franciák részéről történt Mannheimben reggel hét órakor három századnyi katonaság szállt partra a Nekar torkolatánál. Megszállták a vámhivatalt és lefoglalták az az elővárosban fekvő épületeket a katonaság elhelyezésére. Egyelőre csak ezt a külső városrészt szállották meg. Karlsruheban egy marokkói ezred megszállta a városban vezető utat és hidat. Darmstadtban eddig csak a teherpályaudvart szállták meg. A francia csapatok megérkezése után mindenütt beszüntették a munkát. Essenben a franciák nagyobbstülű katonai tüntetést rendeztek. Nagy katonai erővel, számos tankkal és gépfegyverrel és egyéb hadi eszközökkel a főpályaudvart újból megszállták.*

Azoknak a francia csapatoknak a létszáma, amelyek a darmstadti pályaudvart megszállva tartják, körülbelül kétszáz színes és harminc lovashól álló őriárat, a színesek a javítóműhely termében ütöttek fel ta-

nyájukat, ahol kétszáz, a vasutasok részére felállított ágyat lefoglaltak. A vasuti átjárókat és hidakat a franciák őrizet alatt tartják. A megszálló csapatokat kísérő tolmács kijelentette, hogy a megszállást további kiterjesztését egyelőre nem tervezik, de a csapatok visszavonulására ez idő szerint nem lehet gondolni.

A német vasuti szervek gyors elhatározásának köszönhető, hogy harminc gőzmozdonyt, valamint nagymennyiségű értékes vasuti anyagot sikerült a franciáknak a Pfalz vidékére való benyomulása előtt német területre elszállítani és ezzel elkerülni, hogy a franciák birtokába jusson.

A franciáknak Badenbe és Hessenbe való benyomulása szoros összefüggésben van a franciák vámterveivel. Attól tartanak, hogy az újabb megszállások súlyos komplikációkra fognak vezetni.

Német kormánynyilatkozat az újabb megszállásokról

Berlinből jelentik: A német birodalmi gyűlést keddre összehívták, hogy megbeszélje a Cuno birodal-

mi kancellár által előterjesztendő kormánynyilatkozatot újabb német területek megszállásáról. Cuno kancellár délnémetországi utazását is azért halasztotta el, hogy személyesen mondja el a kormánynyilatkozatot és a porosz miniszterelnök is hasonló okból mondott le kölni utjáról.

Degoute tábornok helybenhagyta a tizenkét milliárd márka lefoglalását

Berlinből jelentik: Azok a több hét óta tartó tárgyalások, amelyek a német birodalmi bank és *Degoute* tábornok között a Hengsteyben lefoglalt 12.8 milliárd márkának visszaadása ügyében folytak, eredménytelenül végződtek. *Degoute* tábornok helybenhagyta a pénzzsákmány lefoglalását.

Amerika a franciák és a kontinentális blokk ellen

Londoni jelentés szerint a francia sajtóban tovább tart a mesterséges propaganda a kontinentális blokk megalakítása ügyében. Ezzel kapcsolatban azonban *Poincaré* már erőlyes intést kapott Amerika részéről, amelyben az Egyesült-Államok kormánya kifejezést adott annak az elhatározásának, hogy Amerika semmi esetre se nézhetné tétlenül, ha Európában bármely olyan blokk alakulna, amely Anglia ellen irányul. Nagybritannia az egyetlen állam, amely pontosan törleszti amerikai tartozásait és egy ellene irányuló szövetség az angol fegyverkezés fokozását és így az amerikai törlesztések teljesítésének akadályozását vonná maga után. Ennek ellenére párisi hírek szerint a kontinentális blokk megteremtése céljából *Millerand* francia köztársasági elnök legközelebb meg fogja látogatni az olasz királyt.

Angol-német tárgyalások híre

Párisi jelentés szerint Frankfurtban állítólag az angolok és a németek titokban megbeszéléseket folytattak a Ruhr-megszállás ügyében. A németek hangsúlyozták, hogy elhárítanak magukról minden felelősséget arra az esetre, ha a Ruhr-vidéken általános sztrájk törne ki.

Megmozdulnak a kommunisták a Ruhr-vidéken

Esseni jelentés szerint a német kommunisták felhívást intéztek a megszállt területek munkásságához, akiket a megszálló csapatok rablásai és a munkássajtó vélemény szabadságának megfojtása ellen tüntetésre szólítanak fel. A kommunisták az utóbbi időben már majdnem elvesztették befolyásukat a munkásságra és így felhívásuk bizonyára propaganda célját szolgálja. Ha a kommunisták hétfőre tervezett tüntetésében tényleg nagyobb tömegek vesznek részt, úgy a feszült helyzetben súlyos összeütközésektől lehet tartani.

A magyar pártonkivüliek a bécsi emigránsok visszatéréséről tárgyalnak a kormánnyal

Új nemzetiségi törvény megalkotását kezdeményezik

Budapestről jelentik: Emlékeztetes, hogy néhány hettel ezelőtt a külügyi bizottság egyik ülésén szóba került, hogy mindazok, akik mincsenek kompromitálva a kommunizmusban és akiknek terhére súlyosabb beszámítás alá eső politikai büncselekmény nem állapítható meg, így elsősorban *Garami* Ernő, *Lovász* Márton társaik visszatérhetnek Magyarországra.

Most rövidesen újabb tárgyalás indul meg a tekintetben, hogy az emigránsok mérsékeltabb tagjait engedje haza a kormány. A mozgalom ezáltal nem a szocialista képviselők köréből indul ki, hanem a pártonkivüli képviselők csoportja veszi kezébe

ez ügyet. Valószínű, hogy a pártonkivüli képviselők vezetősége már a napokban érintkezést keres gróf Bethlen István miniszterelnökkel.

A pártonkivüli képviselők meg vannak róla győződve, hogy ha a kormány elhatározná magát erre a lépésre, *nagyban enyhülne a parlamenti feszültség is.*

Egyebekben még egy érdekes kérdéssel foglalkoznak a pártonkivüliek. *Olyan nemzetiségi törvény megalkotását kezdeményezik, amely a mostaninál is sokkal szélesebb jogokat biztosít a nemzetiségeknek, ezek a jogok már csaknem megközelítenék az autonómiát.*

Ultimátumot intéztek a rutének a cseh kormányhoz

Önkormányzatot, a cseh hivatalvezetők eltávolítását és a cseh-rutén határ megállapítását követelik

Prágából jelentik: Az Erdős-Kárpátok népének valamennyi politikai pártja a cseh kormánynak *ultimátumszerű emlékiratot nyújtott át, amely a rutének minimális követeléseit tartalmazza.* Az Erdős-Kárpátok vidékének tudvalevőleg a békeszerződés teljes önkormányzatot biztosított, amelyet azonban Csehország ezideig nem adott meg. Az emlékirat az alábbi öt pontban sorolja fel a lakosság követeléseit:

ország közötti határ mielőbbi megállapítása:

1. Rutén kormányzó kinevezése, akinek erdős-kárpáti honosságúnak kell lennie.
3. A prágai parlamentbe való választások haladéktalan kiírása.
4. A prágai kormány exponált hivatalvezetőinek felmentése és a vezető állásoknak ruténokkal való betöltése.
5. A rutén nyelvnek az elemi- és középiskolákban való ápolása.

1. Az Erdős-Kárpátok és a Cseh-

A Kommerzial-bank vezérigazgatóját a rendőrség szabadonbocsátotta

Budapestről jelentik: A rendőrség szombaton a Wiener Kommerzial-bank ügyében az őrizetbe vett Sebestyén Richárd igazgató ügyével foglalkozott. A bank tisztviselőinek délelőtti sztrájkja megakasztotta a rendőrség munkáját, mert az egyes tételekre vonatkozólag, amelyekről csak az ottani tisztviselők adhatnának felvilágosítást, *nem tud a rendőrség tiszta képet alkotni.* Bartha rendőrtanácsos egyelőre még nem határozott Sebestyén igazgató letartóztatása fölött. Sebestyént ma több ízben hallgatták ki és ő azt állította, hogy a Lombardszindikátus hasznát, amely alig tett ki 800.000 koronát és amelyre a bécsi igazgatóságtól engedélyt kapott, *nyolc tisztviselő között osztotta ki.* Ő nem ellenőrizte a haszon eredetét, mert

Baron Ottó felhatalmazott igazgatója volt a banknak. A rendőrség arra az ellenvetésére, hogy ő minden nap az ártolyamtáblázatokat megkapta, tehát tudatosan megkárosította a bankot, *nem tudott kielégítő választ adni.*

A rendőrség este kihallgatás után *feloldotta Sebestyén igazgatót az őrizetbevétel alól, aki elhagyhatta a főkapitányság épületét, visszatérhetett Munkácsi-utca 1. számú lakásába. Sebestyén állandó rendőri megfigyelés alatt áll, míg ügyét teljesen nem tisztázták.* A könyvszakértővel megvizsgálatták a bank könyveit, hogy a Sebestyénre vonatkozó adatokat csoportosíthassák. Ez több napot vesz igénybe, csak aztán veszi elő a rendőrség az ügyét és dönt további sorsa fölött.

Erős támadás a suboticiai szintársulat ellen

Beogradi kritika a suboticiai színház becskerekai vendégszereplése alkalmából. — A művészi nívó teljes hiányát állapítja meg egy beogradi újság

Ugyancsak erős kritikában van része mostanában a suboticiai szerb szintársulatnak, amely tudvalevően a válságosra fordult suboticiai szezon kényszerű megszakitása után a Bánság nagyobb városaiba indult el vendégszereplései. Becskereken most fejezik be a körülbélül két hétre terjedő vendégtúrájukat a suboticiai szintársulat tagjai és ebből az alkalomból a beogradi *Tribuna*, amely a múlt héten feltűnően éles hangú támadást intézett a társulat ellen, ismételt foglalkozik a színházzal. Ezuttal még kiméletlenebb bírálókat mond róluk. A beogradi lap elsősorban a társulat művészi nívójának teljes hiányát konstatálja, azután pedig szerb nemzeti és irodalmi szempontból emel kifogásokat a műsor és tagok ellen. Itt közöljük a *Tribuna* kemény ítéletét:

Mostanában Becskereken vendégszereplő a suboticiai színház operett-társulata. Minthogy Becskereknek nincs állandó színháza és minthogy itt már régen nem volt szintársulat, teljesen érthető, hogy a közönség alig várta a színészeket, remélve, hogy egy kis művészetet fog látni és hallani. Micsoda kiábrándulás! Dinulovics társulatának semmi köze a művészethez! Ez egy szármalmas kis embercsoport, amelyet, nem tudjuk miért, az állam szubvencionál, csak azért, hogy mindenütt kinevessenek bennünket. Az első napok anyagi sikere elég jó sőt kitűnő volt. A közönség már alig várta, hogy színházba mehessen. Az erkölcsi siker viszont negatív. Legelső sorban a társulat a Konstanén kívül, és pedig a nevelésesen lejárított Konstanén kívül, egyetlen szerb darabot sem adott elő. A

programon csupa elcsépett és ezerszer látott olcsó magyar operett szerepelt. Hiszen lehet játszani szép és új operetteket is, de egy szerb társulat, itt az északi határon, játssza a mi darabjainkat is, van még olyan a Konstanén kívül is.

Még egy dolgot kell megemlíteni és elítélni. Dinulovics társulatának színészei valami borzalmas szerb nyelvet beszélnek. Ahogy ezek beszélnek és énekelnek, az minden-hogy van, csak éppen szerbül nem.

Az államnak, a közoktatási kormánynak valamivel több gondot kellene fordítania a művészi propagandára ezeken a vidékeken és nem volna szabad megengedni, hogy mindig minden egyes lépésnél csak kinevessenek bennünket. Ha nem kaphatunk tisztességes színházat, akkor nincs szükségünk olyan botrányosra sem, mint amilyen a Dinulovicsé.

Nem érezzük hivatottaknak magunkat arra, hogy a suboticiai társulatot a szerb irodalom és a szláv művészi nívó szempontjából megbírálhassuk. Természetesen nem tartjuk elítélendőnek, hogy Dinulovicsék néhány ismert magyar operettet is előadnak. Ez a körülmény egyrészt semmiestre sem válhat a művészi nívó rovására, másrészt feltétlenül a különböző nemzetek és kultúrák közeledését egyengetheti, tehát okos és helyes cselekedet. Egyébként úgy Suboticán, mint Becskereken és a Vajdaság legtöbb városában a színházba járó közönség nagy százaléka a magyar lakosságból verődik össze, célszerűségi és üzleti okok is érthetővé teszik hát, ha a társulat a szláv nyelvet nem értő színházi közönségre való tekintettel ismert magyar da-

rabot, főleg operetteket is műsorába felvesz. A beogradi lap kifogásainak ez a része tehát a tényleges vajdasági viszonyok nem ismerése, vagy legalábbis túlsok nemzeti türelmetlenségre mutat.

Mindenesetre figyelemreméltó jelenség, hogy a beogradi sajtó ilyen agresszív formában cseplül le a suboticiai szintársulatot a művészi nívó teljes hiánya miatt. Annál érthetlenebbnek tűnik fel tehát a nálunk állandóan megnyilvánuló törekvés, amely a társulat érdekében a magyar műkedvelői előadások teljes megszüntetésére irányult és a város anyagi támogatásának fokozottabb mértékben való igénybevételét követelte.

HIREK

— **A képviselőház elnöke a királynál.** Beogradból jelentik: A parlament elnöke, Lukinics Ede kihallgatáson jelent meg a királynál, akinek a választási agitáció menetéről referált.

— **A királynál panaszokoznak a demokraták a hatósági visszaélések miatt.** Beogradból jelentik: Szokics Manojlo, a Pravda főszerkesztője, demokrata párti képviselőjelölt kihallgatáson volt a királynál. Szokics ez alkalommal panaszt emelt a királynál a rendőrség pártpolitikai tulkapásai ellen a csacsaki kerületben.

— **Kereskedelmi tárgyalások Olaszországgal.** Rómából jelentik: A minisztertanács ülésén Mussolini bejelentette, hogy rövidesen tárgyalásokat fognak kezdeni a különböző országokkal, elsősorban az SHS. királysággal.

— **Új vasutigazgatók.** Beogradból jelentik: A király Radovics eddigi szarajevói vasutigazgatót a zageri igazgatóság élére nevezte ki. Szarajevóban Prokics Petar mérnök lett az új igazgató, aki a háboru alatt a katonai vasuti csapatok parancsnoka volt.

— **Diaz tábornok herceg lett.** Rómából jelentik: A király Diaz tábornoknak Victoria hercege címet adományozta.

— **Megszakadtak a magyar—cseh tárgyalások.** Prágából jelentik: A *Prager Tagblatt* jelentése szerint a Csehszlovákia és Magyarország között folytatott tárgyalások nagy nehézségekbe ütköztek és újra megszakadtak. Mindamellett azt várják, hogy a magyar delegátusok a jövő hét elején visszatérnek Prágába a tárgyalások folytatására.

— **A piaci árakat csak vásárok után kell bejelenteni a szociálpolitikai miniszteriumnak.** Becskerekéről jelentik: A szociálpolitikai miniszter leiratot intézett Becskerek város tanácsához, hogy az élelmiszer cikkeket piaci árakat emeljen, hanem csak minden országos vásár után kell bejelenteni a miniszteriumnak.

— **Pasicsevo megint új nevet akar.** Beogradból jelentik: Pasicsevo (azelőtt Okér) bácskai község nyolc tagú küldöttsége jelent meg Pasic miniszterelnöknek, akinek diszpolgári oklevelet nyújtották át. Ez alkalommal kérték a község nevének Pasicsevo Szelo-ra való változtatását. Pasic a küldöttséget szívélyesen fogadta és ígéretet tett a kérés támogatására.

— **Két bolgár miniszter vád alá helyezése.** Szófiából jelentik: A Szerbjeban indítványt terjesztettek be, hogy Gesov és Danev volt miniszterek ellen hazaárulás és az alkotmány megsértése miatt eljárást indítsanak. Az indítvány fölött a nemzetgyűlés hétfőn fog dönteni.

— **Felfüggesztett községi jegyző.** Apatinból jelentik: Monostorszeg községi jegyzőjét, Till Ferdinándot, különféle hivatali szabálytalanság miatt felváltották. Utóda Germanov Djakoszlav lett.

— **Új képes folyóirat Beogradban.** Beogradból jelentik: Vasárnap jelent meg egy „*Illustrovani Svet*” című képes hetilap első száma. A lapot Paranosz, a Beogradski Dnevnik egykori kiadója adja ki.

— **A radikálpárt gyűlése Petrovszelon.** Szombaton tartotta gyűlését Bács-Petrovszelon a radikálpárt. Dr. Stijastiy Janko listavezető beszélt hosszan a párt programjáról. Utána helyettese, Doroszlavacski Gyura vajkereskedő beszélt. A gyűlés hosszabb beszéd keretében Rumity Vitomir szrbobráni álami tanító zárta be.

— **Szabadlábba helyezett vasutas.** Megírta a Bácsmegyei Napló, hogy Szabó Sándor vršaci pályafelügyelő államellenes nyilatkozata miatt letartóztatták és a belacrkvai ügyészséghez kísérték. Most, mint Vršacról jelentik, Szabót bizonyítékok hiányában egy havi vizsgálati fogság után a belacrkvai ügyészség szabadlábba helyezte.

— **Huszár Károly lesz a magyar közlelmezési miniszter.** Budapestről jelentik: Politikai körökben arról beszélnek, hogy Prohászka Ottokár lesz a kalocsai érsek s Vass József a jelenlegi közlelmezési miniszter a székesfehérvári püspök. Vass József tárcáját a kabinetben Huszár Károly venné át.

— **Halálozás.** Nemes Gusztáv, a Városi kávéház hosszú éveken át volt reggeli számoló pincére, az előzőeken, szolgálatkészen Gusztáv, hosszas szenvedés után, szombaton éjjel 34 éves korában meghalt. Haláláról kartársai gyászjelentést adtak ki. Temetése hétfőn délután, lesz a Wilsonova-utca 28. számú gyászházból.

— **Egy elkésett subvenció.** Becskerekéről jelentik: A belügyminiszter jóváhagyta a megye 1922. évi pótköltésigényét. Ebben az a 40.000 dináros tétel is foglaltatik, mint a volt becskerekai Steria szerb szintársulat subvenciója. A társulat időközben a novisadai szerb szintársulatba olvadt be. Ilyen módon a Steria most utólag megkapja a 40.000 dináros segélyt, amit a távozás után visszamaradt tartozások kiegyenlítésére fognak fordítani.

— **Stromfeld volt ezredes őrizetbe vették.** Budapestről jelentik: Skerka Lajos asztalost, akit már régebben fegyveres összeesküvéssel gyanúsítottak, néhány nappal ezelőtt elfogták és 12 társával együtt előállították a főkapitányságra. A kihallgatások és a nyomozás során felmerült az a gyanú, hogy *Stromfeld* Aurél volt ezredes, a vörös hadsereg egykori vezérkari főnöke, szintén részes az összeesküvésben. Stromfeldet, aki jelenleg egy úpesti kalapgyár tisztviselője, erre szombaton őrizetbe vették. A volt ezredes kijelentette, hogy semmiféle összeesküvésben nem vett részt és Skerka is azt vallotta, hogy Stromfeldnek nem volt tudomása a készülődésről. Valószínű, hogy Stromfeldet rövidesen szabadlábba helyezik.

— **A megtámadott trafikos meghalt.** Budapestről jelentik: A Vilmos császár-uti rablójavok támadás áldozata, *Balkányi Farkas Vilmos* dohánytözsdetulajdonos, szombaton a kórházban, mielőtt a rendőrség kihallgathatta volna, meghalt. A rendőrség intézkedésére holttestét a fővárosi orvostani intézetbe szállították, ahol fel fogják boncolni. A trafikos merénylőt, Wittenberger Lászlót és Wittenberger Ernőt szombaton délután átkísérték az ügyészség fogházába.

— Nincsies külügyminiszter a Bánságban. Beogradból jelentik: Nincsies külügyminiszter Zombolyára utazott. A külügyminiszter az egész Felső-Bánságot be fogja utazni agitáció céljából.

— A szovjetkormány nem vállal felelősséget a kommunistáért tevékenységéért. Rómából jelentik: Vorovszky, az orosz misszió főnöke, az olasz külügyminisztériumnak jegyzéket küldött, amelyben kijelenti, hogy az orosz kommunista-párt önálló párt-szervezetnek tekintendő, amelynek tevékenységéért a szovjetkormány nem felelős. Vorovszky azt a reményét fejezte ki, hogy Olaszország és Oroszország közt a kereskedelmi-politikai tárgyalások kedvezően fognak előrehaladni.

— Kormányválság Norvégiában. Krisztianiai jelentés szerint Blehr miniszterelnök, miután a parlamentben háromszor nagy többséggel leszavazták, benyújtotta lemondását a királynak. Haakon király az új kormány megalakításával Halvorsen volt miniszterelnököt, a polgári konzervatív párt vezérét bízta meg.

Kölnviz., pariumkülönlegességek Sugar Bélánál Subotica, Karadjordjev trg 8.

— Előadás Pechán Józsefről. A verbászi származású, kiváló tehetségű és nemzetközi sikereket elért korán elhunyt Pechán József halálának március 6-án van az egyéves fordulója. Ezt az évfordulót az ujsziváci kaszinó kegyeletes megemlékezésnek szenteli és kedden este 8 órai kezdettel Szenteleky Kornél a kiváló író és műkritikus, a „Bácsmegyei Napló” munkatársa tart felolvasást a kaszinóban az izmos tehetségű vajdasági festőművészről. Az előadáson nincs belépődíj, azonban önkéntes adományokat a rendezőség köszönettel fogad a Pechán-émlékü javára.

SZINHÁZ

Becskerekéi műkedvelők operett-előadása. Becskerekéről jelentik: Szerdán az operett műkedvelő társulat előadja Becskereken *Farkas Imre Cseregyerek* című 3 felvonásos operettjét. Az előadást csütörtökön és pénteken megismétlik.

A suboticei szintársulat becskerekéi vendégszereplését szerdán fejezi be. Becskerekéről jelentik: A suboticei szintársulat operett-ensembelje, amely nagy sikerrel vendégszerepel Becskereken, szerdán befejezi ottani vendégjátékát és Versecre megy, ahol szintén több estén át fog vendégszerepleni.

SPORT

Sand—SMTC 1:0 (0:0). Vasárnap folyt le a Sand—SMTC barátságos mérkőzése. Mindkét csapaton meglátszott a tréning hiánya. A Sand állandó fölényrel játszott, azonban nem tudta kihasználni a kedvező helyzeteket. A gólt csak a második félidőben sikerült egy kavardásból elérnie. Az SMTC kapusa szép védést produkált. **Bíró: Szegedinac.**

Magyar—olasz válogatott 0:0. Génuai távirati jelentés szerint a magyar válogatott csapat vasárnap tartotta meg Génuában mérkőzését az olasz válogatottal óriási közönség előtt. A mérkőzés 0:0 arányban eldöntetlenül végződött. Plattko egy pár brilliáns védést produkált. A magyar csapatot az olaszok melegen ünnepelték. A mérkőzésről részletek még hiányoznak.

Budapesten nem volt vasárnap bajnoki mérkőzés. Budapesti jelentés szerint ott vasárnap nem volt bajnoki mérkőzés, mert a válogatott csapat és az FTC külföldi turán van.

Novisad. OSKV—NAK 1:0 (0:0) **Bíró: Boros.** Tipikus szezoneleji mérkőzés, a csapatok kezdetleges formát mutattak. Mindkét csapat több tartalékkal állott ki. Az OSKV a többet támadó fél. A gól a második félidőben Dudás tizenegyeséből esik. A második félidőben a NAK is vezetett néhány veszélyes támadást, de eredmény nélkül. Az OSKV-ból Dudás és Bertől, a NAK-nál Elet és Róka mutattak a legtöbbet.

Bírói alosztályt állítanak fel Novisadon. Novisadról jelentik: Vasárnap délelőtt Beogradból Novisadra érkeztek a Futballszövetség kiküldöttei, *Safarik* elnök és *Muktesevics* alelnök és az itteni sportegyesületek vezetőivel megbeszélést folytattak a vajdasági elsősorban pedig a novisadi sportélet aktuális kérdéseiről. Megbeszéltek elsősorban a novisadi sportklubok játékigazolási módjait, továbbá az adminisztrációs ügyeket és a bírák kérdését. Valószínű, hogy a tárgyalások eredményeként a beogradi alszövetség bírói osztályának egy alosztályát állítják fel már legközelebb Novisadon. Megállapodtak abban is, hogy a bojkott miatt visszamaradt bajnoki mérkőzéseket most tavasszal lejátszhatják. A bajnoki mérkőzések sorát március 25-én a OSKV—Makkabi és a NTK—NAK nyitják meg.

Apróhirdetések

Tisztelt vevőim figyelmébe! Lapos öngyújtók, alumínium, réz, nickel patron-gyújtók. *»Treibach«* tüzkövek gyári lerakata. Csak nagybani eladása. Mayerhof Adolf optikusnál, Subotica, Aleksandrova-ut. 9. 1413

LAKÁST egy vagy kétszobást, butorral vagy anélkül keres a Főter közelében gyermektelen házaspár. — **Cím a kiadóban.**

Perzsa-kabát, kiváló minőség, nagy méret, eladó. **Usporedna 4. 1354**

Használt üzletberendezés, nagy három szárnyas folyosóablak és ajtófélfá eladók. Bővebbet a kiadóban. 1520

Cipőszalonban keres munkát elsőrendű cipész. Esetleg elvállalja annak szakzerű vezetését vagy létesítését. Szíves megkereséseket kér **Ritter Ferenc, Wien, III., Pfarrhofgasse 1. Part. 4.**

Piatel fűszer- és vaskereskedő azonnali belépésre állást keres. **Cím a kiadóban. 1536**

Hognár-segédek állandó gépmunkára felvételnek Vujković famegmunkáló gyárában, Subotica.

Küftőt 15 éven felül, felveszünk. **Kramer Antal és Társa. 1344**

Füredőkád, székek virágállványok, vadászfizetelés, ruhaneműek, cipők és egyéb dolgok eladók. **Cím a kiadóban. 1571**

Főmunkást keresek április elsejéig belépésre félmagas örlésű malomba. **Erélyes, Józán, jó bizonyítványokkal rendelkező, lehetőleg nő. pályázatát kérem. Árpádfi Endre, Padéj, Bánát. 1573**

Veszünk használt *»Rapid«* sörfejítőgépet. **Goldner-testvérek** légszektörny-gyár, Subotica, VII., Jugovicsa-utca 20. 1470

GUMMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska-ut. 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivataltal is felvesz.

márc. 5-től
márc. 7-ig
hétfőtől—
szerdáig

Litka

THEODORA

BIZÁNC CSÁSZÁRNŐJE
II. rész 5 felvonásban.

márc. 5-től
márc. 7-ig
hétfőtől—
szerdáig

KOTZÓ

Vörös csavargó

Az aranyezők banditái
Kalandor dráma 5 felvonásban.
Főszereplő: HARRY CAREY

NYILTÉR.

Székely és Vujkovic a Városi Kávéház tulajdonosai őszinte részvétellel jelentik, hogy

Nemes Gusztáv

a Városi Kávéháznak hosszú éveken át volt reggeli számlója 1923. március 4-én hosszú szenvedés után elhunyt.

Becsület és lelkiismeretes alkalmazottunk korai elhunytja igaz veszteségünk. A megboldogult hült tetemeit március 5-én, hétfőn délután 3 órakor helyezik örök nyugalomra a Vilsonova utcai 28. szám alatti gr. ászházból.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

Hirdetmény.

Az izr. hitközség kultuszadó *felszólamlási* bizottsága ezúton értesíti a hitközségi tagokat kik az 1923. évre kivetett adójukat megfellebbezték, hogy a tárgyalási határnapok alatt felsorolva állapították meg.

1923. március 5-én hétfőn d. u. fél 5 órakor A, B betűvel kezdődő hitközségi tagok. 1923. március 8-án csütörtökön d. u. fél 5 órakor C, D, E, F betűvel kezdődő hitközségi tagok.

Subotica, 1923. évi március 2-án.

Vig Zsigm. Sándor

a felszámolási bizottság elnöke

„PALLAS”

Hirdetési, Reklám és Könyvterjesztő Vállalat
Telefon 447.

Subotica, Paja Kujundžića 4.

Hirdetések és előfizetések felvétele az összes bel- és külföldi lapokra.

Régiségek vétele és eladása.

PHILATÉLIA.

Jutalom pályázat.

Mily előnyöket nyújt a **BERSON**-gumisarok és a **BERSON**-gumitalp viselése?

A nagy kedveltség, melynek gumisarkaink és gumitalpaink örvendene, arra indítanak bennünket, hogy fentí kérdés legjobb feleleteire alábbi díjakat tűzzük ki:

1 díj	2000 dinár
2 díj	1000 dinár
3 díj	500 dinár
30 díj	100 dinár
50 díj	50 dinár

A feleletek a pályázó nevével és pontos címével p. 6. április 15-ig küldendők a — **BERSON** kaucsuk d. d. Zagreb, Wilsonov trg 7 pályázati osztályának. A megválasztott reklám szakemberekből álló bíróság végzi és a nyertesek neveit a napilapokban közlésezi:

BERSON kaucsuk d. d. Zagreb
Wilsonov trg. 7.

